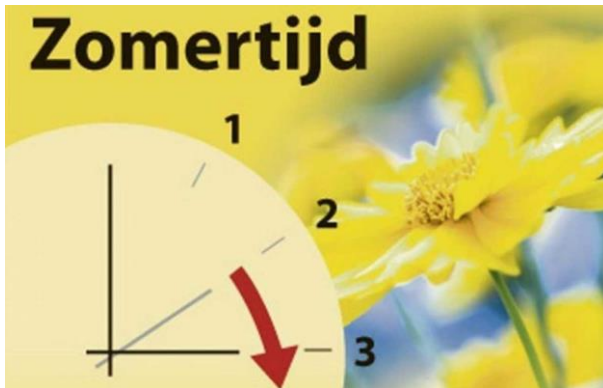

Vandaag schakelen we over naar zomertijd!

Wanneer je dit krantje leest is het uur reeds gewijzigd, het had de vorige nacht plaats. Tot en met de laatste zondag van oktober wordt de klok een uurtje teruggedraaid. Mogelijk is dit de laatste maal dat het gebeurt. Sinds 1977 is deze regeling van zomer- en de wintertijd in ons land in gebruik. Aanvankelijk had dit vooral energiebesparing als doel: je kan langer van het daglicht genieten. Gelijktijdig is er vanaf het begin tegenstand geweest, men wijst op de verstoring van het

bioritme. Komt het einde van de regeling nu in zicht? Vorig jaar besliste het Europees parlement op voorstel van de Europese Commissie om de halfjaarlijkse switch tussen zomer- en wintertijd in 2021 af te schaffen. Concreet willen de Europarlementsleden dat alle lidstaten in maart 2021 voor een laatste keer overschakelen naar de zomertijd. Lidstaten die de permanente wintertijd verkiezen, zouden dan in oktober van dat jaar een laatste keer de klok een uur terugdraaien. Onze federale regering moet nog een beslissing nemen, het komt er op neer te besluiten of ons land permanent op winter- of op zomertijd overgaat. Uit een enquête vorig jaar gehouden blijkt dat 83% van de Belgen voorstander is van het afschaffen van de zomer-/wintertijd. Uit de zelfde enquête zou blijken dat 50% van de Belgen kiest voor wintertijd en 45% voor zomertijd. Afwachten wat het in 2022 wordt!

Het verhaal van de “Putse Moer”

Vooraf een beetje geschiedenis: vanaf 1100 ongeveer tot 1650 woonden wij in het Hertogdom Brabant. Onze dorpen maakten hiervan deel uit. Dat was toen “ons vaderland”. Van België of Nederland was er nog geen sprake. De Abdij van Tongerlo bestond toen slechts enkele tientallen jaren en de Baron van Breda schonk aan deze jonge abdij uitgestrekte gronden van Essen, Kalmthout

en Oost Huijbergen. Het schijnt dat ze hierdoor hun zielenheil veilig konden stellen. De abdijen kregen deze gronden in beheer en mochten belastingen heffen, gronden verhuren, turfvelden verpachten of een “vroente” toekennen. Een “vroente” stond ter beschikking van de lokale bewoners. Hier mocht hei gemaaid worden, turf gestoken, geplagd en zand gewassen worden. Nu ligt de Putse Moer ver van de Kalmthoutse woonkern rond de

oude verdwenen kapel, maar Putte lag vlak bij en de Abt van Tongerlo kon aan deze bewoners toestemming geven het moer uit te graven voor de turf en ook te plaggen, én zand te wassen. Dit was voor de Puttenaren “hun” vroente. Na het uitvennen bleef dit ven over en werd het “De Putse Moer”. Na het verdrag van Munster in 1648 ontstond er een nieuwe grens. Hierdoor werd het

noordelijk deel van het hertogdom afgescheiden en kreeg het de naam Noord Brabant (op Nederlands grondgebied gelegen). De grens liep door de Putse Moer. In 1830 werd deze grens officieel erkend tussen België en Nederland. Er werd nu gesproken over "den Belzen Moer" en "den Hollandsen Moer". De naam "Putse Moer" bestaat reeds vanaf de 12de eeuw. Zij mochten de "Putse Moer" als "vroente" alleen gebruiken voor zichzelf en niet om er geld mee te verdienen. Het hing van de goodwill van de beambten af of de Puttenaren van dit gebied gebruik mochten maken. Meestal was dit wel het geval. De moer lag een heel eind van het dorp af en zeker van "de Greef", waar de Provisor verbleef. De pastoor woonde in het Pannenhuis. Langs den "Swerten Heuvel" was dit een hele wandeling. Er loopt een gracht van de Putse Moer naar het Stappersven. De Putse Moer ligt zes meter hoger, deze gracht is door de kleine heuvelrug die Maas- en Scheldenbekken scheidt, gegraven. Dit water moest dienen om de Turfvaart van water te voorzien. De Turfvaart die rond 1650 gegraven werd liep van de Nol over de kleine Aa richting de vaart en van de Maatjes naar Horendonk. Van hieruit ging de Turfvaart naar Roosendaal, eeuwenlang de grootste turfhaven in de wijde omgeving. De jaren 1730-1731-1732 waren zeer droge jaren: alle vennen en vaarten stonden droog. Toen is men in de Nol met het turfsteken gestopt. Vanaf de Putse Moer, rechts van de gegraven gracht, ligt er een heel geaccidenteerd terrein vol met putten en kuilen, dit zijn nog de relictten uit die tijd waarover ik vertelde.

(bijdrage van Louis Verpraet, Heidestatiestraat met foto's van het Putse Moer vroeger en nu)

SPORT: uit de oude doos!

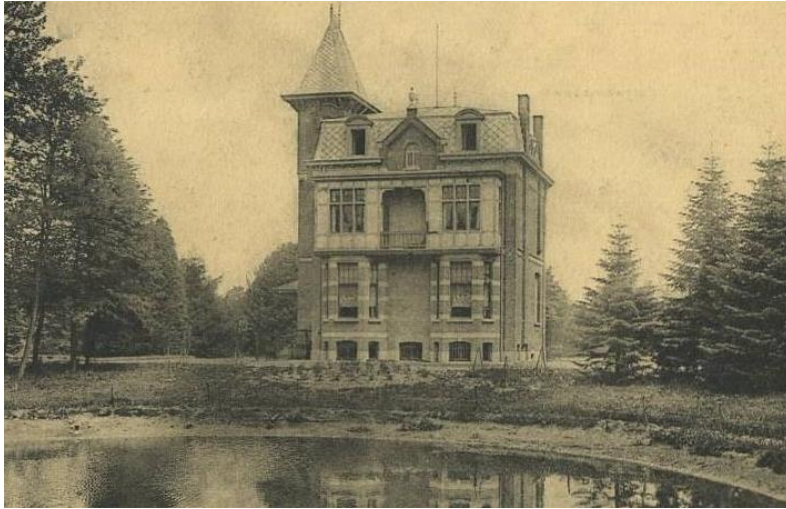
Jaarlijks trok er een delegatie vanuit Kalmthout naar het WK veldrijden om onder andere Kalmthoutenaar Kevin Pauwels aan te moedigen. Deze foto is genomen in 2011 in Sankt-Wendel (Zwitserland). We zien van links naar rechts: Gino Vanthillo, Jaro de Bruyne, Louis van den Buijs, Patricia Van Landeghem, Tine Lathouwers, Jos Stevens, Marcel Buermans, Tom van den Buijs, Roger Gruythuysen, Burgemeester Lukas Jacobs en de toenmalige sportschepen Gust Van Loon

De moord in het Phoenixpark, een reactie!

De vijver op de hoek van de Kapellensteenweg en de Missiehuislei behoorde wel degelijk bij het Phoenixpark. Ik heb mannen gekend die Mevrouw Steinmann daar in haar evakostuum hebben zien zwemmen. Phoenixpark was gelegen tussen de huidige Van Dammedreef en de Missiehuislei langsheen de Kapellensteenweg. De officiële inrit lag ongeveer ter hoogte van de Lorkendreef. Aan beide kanten stonden er twee gemetselde pilaren met een metalen dubbele boog er over

gespannen waartussen de tekst met gescheiden letters "Phoenixhof" stond. Dit laatste overblijfsel is sinds ± 10 jaar verdwenen. De garage waar de moord gebeurd is stond in een hoek van de Van

Dammedreef, hier is nu een nieuwe ingang van "Het Gitok". Ongeveer 10 jaar geleden werd ook deze afgebroken. Aan verscheidene kennissen en familieleden heb ik deze relikten nog laten zien. Er heeft ook nog een villa gestaan van de familie Van Damme ongeveer rechtover waar nu de Carrefour is. Daar is de "Nid d'Aiglon" nog een tijdje gevestigd geweest. Dokter Mennes heb ik zelf nog gekend, ik heb met hem bij Stan Vinck nog gebiljart rond de jaren '50. Op het

kasteeltje waar Juffrouw van Mons (met kleine v, want ze is van adel en Mons met één o) woonde, werd door haarzelf les gegeven. Dit werd mij bevestigd door wijlen Jef Gotemans. Met hem zat ik samen in de klas van Meester Gommeren vanaf 1933. Juffrouw van Mons heb ik zeer goed gekend. Eens op een morgen, ik was nog apotheker, bracht zij mij een zelf geplukt en gebonden boeket van wel 50 witte mooie "Lelietjes van Dalen" of te wel Muguetjes, zomaar uit sympathie. Dat meester Gommeren kinderen voor zijn school begon te ronselen zou kunnen maar juffrouw van Mons heeft de parochieschool op gang getrokken. Zij was één van de grootste sponsors van E.H. Pastoor De Preter. De opgesomde namen ken ik allemaal. "Deens" is volgens mij "Dens". De twee jongensnamen heb ik ook gekend, maar zij waren veel jonger dan ik. Ikzelf heb ook de gezegende leeftijd van 95 jaar. Volgens mij heeft Juffrouw van Mons gewerkt in opdracht van E. H. Pastoor De Preter, die ook de opdracht had gekregen van hogerhand om in 1929 een nieuwe parochie op te richten. Er werd begonnen met een school te bouwen. In 1930 was school af en werd er met lesgeven gestart in 1931. Ikzelf kwam pas in 1933 de hoop vergroten. Jef Gotemans vertelde me ook

dat er een gebouw stond op de hoek van de Vijverslei en de Jaegerslei. Daar vergaderde de voorlopige Kerkfabriek. Volgens hem werd ook hier eventjes les gegeven. De eerste naam in de rij "Maria Ibens" doet me nadenken. Zij was de dochter van Jef Ibens. Ik schreef echter steeds over Jef Ivens. In de volksmond werd de Ibens vervormd tot Ivens, mijn excuses hiervoor. Ik heb reeds meermaals geschreven dat het huis dat Jef Ibens bouwde in 1898 in de Canadezenlaan (toen Zandstraat n° 4) het allereerste huis van de wijk Heide was. Het bevindt zich nog

steeds in originele staat. Wie bezorgt ons een foto. Niemand heeft die blijkbaar in zijn verzameling. Phoenixhof werd uiteindelijk verkocht en de nieuwe eigenaar veranderde de naam in Heidehof. Hier verbleven enkele jaren mentaal gehandicapten. Onder hen een jonge vrouw uit Kalmthout, die tot dan toe was opgevangen in een Waals centrum. Haar moeder was zielsgelukkig, dat zij haar dochter nu zo dicht bij had. Jammer genoeg kreeg het gebouw regelmatig andere bestemmingen. Wat er verder met dat meisje gebeurd is weet ik niet. Het is nu de hele mooie omgeving waar de lagere afdelingen van "Het Gitok" hun onderkomen gevonden hebben. Een prachtig Initiatief van de gemeente Kalmthout. De plek van de garage, waar de moord op de Heer Steinmann gebeurde, kan ik u nog tonen en... ik vraag geen inkom.

(bijdrage van Louis Verpraet, foto's: oudere foto van de villa in het Phoenixparken van de nieuwe gebouwen van de school Gitok in dit domein)

Lente!

Oh, wat vind ik het fijn;
de dagen worden langer
Oh, wat vind ik het fijn,
de dagen zijn zwanger
van lentegroene en bloemen

De bomen en planten
krijgen weer fatsoen.
Ze gaan stilaan
een kleurrijke jurk aandoen,
een kleurrijk pallet om te zoenen.

In de stilte van de ochtend
Kom ik zo graag buiten.
Als je dan hoort hoe ze om
het mooiste fluiten,
zou ik zelf een vogeltje willen zijn.

Om uit volle borst
de lente te willen begroeten,
en goedgezinde mensen te ontmoeten

Dit is mijn lente buiten, maar binnenin,
dat moet ik op een andere manier uiten.
Mijn liefste kan dat voelen,
als ik hem bemin.

(een gedicht 20 jaar geleden geschreven door Rita De Ryck, Heidestatiestraat)

Was er ooit een vaste kiosk op het Heidestatieplein?

Als we één van onze oudste Heidenaren (Louis Verpraet) mogen geloven heeft er nooit een vaste kiosk gestaan op het plein. Zoals in ons vorig nummer geschreven werd begin de jaren '80 dit verhaal wel naar voor gebracht toen er in Heide een kermiscomité werd opgericht. Lees even mee wat Louis Verpraet hierover schrijft:

Kiosk op het Heidestatieplein? Vanaf 1933 zwerf ik hier rond. Volgens mij heeft hier nooit een permanente kiosk gestaan. Ik heb wel een vage herinnering aan een tijdelijk opgebouwde kiosk op het pleintje, gevormd door de hoek van de Withoeflei en de Statielei. De eerste keer werd een Belgisch biljartkampioen uit Kalmthout gevierd. Dat was in 1935 of 1936. Zijn naam was Clement Van Hasselt, hij was de zoon van een echtpaar dat een café uitbaatte op de Kapellensteenweg recht over de Bareelstraat. Op een platte wagen, versierd met grote planten, stond een biljart met ernaast met keu in de hand de kersverse kampioen. Het paard, dat de wagen trok was vermoedelijk dat van de "kolenboer" Mon De Bondt, uitbater van Café "in de Congo". Op het bovengenoemde pleintje werd dan halt gehouden en een Kalmthoutse harmonie speelde feestelijke muziek. Misschien werd er ook wel een toespraak gehouden. Ik moet heel ver in mijn geheugen gaan zoeken. Deze Clement is met een meisje uit Kapellen getrouwd; ze woonde naast de ouders van mijn moeder. Zij werd

"Anneke van Fillemien kont" genoemd. De bijnaam "Kont" schijnt van origine uit Wilmarsdonck te komen. Het jonge paar ging zich in Antwerpen vestigen en hield daar het café "de Boerinnkens", gevestigd achter het operagebouw, open. Dit was het clublokaal van alle bekende biljarters. Er werden regelmatig wedstrijden ingericht. Toen was ook "Gabriëls" een heel bekende naam. Misschien weten andere lezers hier iets meer over

te vertellen. De tweede maal, waarvan ik me kan herinneren dat er een kiosk stond, was toen de overgrootouders van Stan Wagemans als huwelijksjubilarissen in een mooi versierde open koets door Heide reden. Dat was in de jaren vijftig. In de Gazet Van Antwerpen stond er toen een uitgebreid verslag. De overgrootvader vertelde toen dat bij de bevrijding zijn voordeur zwaar beschadigd werd en dat de herstellkosten hoger waren dan het bedrag wat hij voor het bouwen van zijn woning had betaald. De aanleg rond het station van Heide vind ik prachtig geslaagd. Het is overal even gezellig, om bij mooi weer ergens te gaan zitten en te genieten van een lekker ijsje of een andere lekkernij. PROFICIAT!

(foto ons ter beschikking gesteld door Stan Wagemans genomen tijdens de viering van zijn overgrootouders)

Nog even op onze tanden blijven bijten!

Of we het nog langer kunnen volhouden blijft een onbeantwoorde vraag. Maar het is zo dat het virus ons leven blijft bepalen. Het zal ons weer minstens een maand in een strenger regime houden. Volgens de virologen stevenen we af op een derde golf en is er misschien nog wel een vierde golf in het vooruitzicht. Wanneer zal dit eindelijk eens ophouden? Wanneer krijgen wij onze zo geliefde vrijheid terug? Dit is een opmerking die iedereen dagelijks hoort. Anderzijds is nu niet het moment om kritiek te geven op de genomen maatregelen of het niet zo vlottende vaccinatiebeleid. Het is nu het moment om ons vier weken lang strikt te houden aan de opgelegde maatregelen, en ja... dan zien of horen we wel weer wat de volgende stappen zijn. Het is nog niet voorbij! Ondertussen staat gezinnen, verenigingen, besturen, niets in de weg om plannen te maken voor de vakantie, het najaar. Plannen maken geeft perspectief en kunnen indien nodig terug opgeborgen worden, iets waar we natuurlijk niet op hopen. Maar beste lezers, ondertussen is er ook de lente en de zon geeft ons met haar krachtige stralen warmte. Warmte waar iedereen naar smakt, warmte die voor ons

hopelijk betere tijden aankondigt. Ondertussen blijven wij ook elkaar warmte geven waar het ook maar kan, al is het met geschreven tekst zoals in dit krantje! Pasen, voor de Kerk het feest van de verrijzenis, moet dit jaar voor ons, gelovig of niet, het feest worden van de ommekeer. Samenwerken om het virus uit te roeien en de weg terug te vinden naar het leven dat we voor februari 2020 kenden!

(Louis)

CORONAVIRUS

Heide vertelt is een tijdelijke uitgave

Redactie: Louis van den Buijs
vandenbuijslouis@gmail.com
0477/22.24.81

Eerder verschenen krantjes kan je downloaden via www.binkalmthout.be